

07 JUN 2012

Justis- og beredskapsdepartementet
Rednings- og beredskapsavdelingen
Postboks 8005 Dep

0030 Oslo

Deres ref.: 201201099 RBA/VB

Vår ref.: 12/1781

Dato: 01.06.12

Høring – NOU 2012:4 Trygg hjemme. Brannsikkerhet for utsatte grupper

Det vises til brev av 21.februar 2012 vedlagt NOU 2012:4 Trygg hjemme. Brannsikkerhet for utsatte grupper.

Utvalget har vurdert tiltak som kan redusere brannrisiko for utsatte grupper og foreslår blant annet tiltak lagt til Arbeids- og velferdsetaten ved NAV Hjelpemiddelsentraler. Våre tilbakemeldinger vil i hovedsak dreie seg om forslag og problemstillinger som angår Arbeids- og velferdsetaten.

Utvalgets tilrådinger

Tiltakene som foreslås å legges til Arbeids- og velferdsetaten er formidling, finansiering og ansvar for drift av mobile vanntåkeanlegg for utsatte grupper. Eksempler som utvalget viser til er når kommunen tildeler boenheter i private omsorgsboliger eller leier bruksenheter i leilighetsbygg som fremleies til personer med pleie- og omsorgsbehov. Det kan videre omfatte installasjoner i enkeltstående boenheter i vanlig blokk- og leilighetsbygg der det etter en brannrisikovurdering anses hensiktsmessig med mobile vanntåkeanlegg. Utvalget foreslår at rett til hjelpemidler av vesentlig betydning for personsikkerheten i bolig, som brannsikringstiltak i form av mobile vanntåkeanlegg, legges til Lov om folketrygd og at dagens regelverk knyttet til hjelpemidler revideres. Utvalgets begrunnelse for å definere mobile vanntåkeanlegg som hjelpemiddel er at anlegget kan defineres som løse og kan flyttes til annen leilighet ved endret behov.

Etter dagens regelverk faller brannverntiltak som mobile vanntåkeanlegg utenfor de formål som dekkes av bestemmelsene i folketrygdloven § 10-6 jf. § 10-7 om stønad til hjelpemidler for å bedre funksjonsevnen i dagliglivet. Begrunnelsen for denne vurderingen er blant annet at folketrygdloven gir rett til stønad til hjelpemidler for direkte å avhjelpe en funksjonsnedsettelse, og ikke for å kompensere for avledede behov som oppstår som en følge av den. Dette medfører at gjeldende praksis er avgrenset mot forebyggende tiltak, unntaket er utvalgte rimelige produkter som røykvarsler for hørselshemmede og komfyrvakt.

Når det gjelder utbedring av brannsikring i boliger til pleie- og omsorgsformål (omsorgsboliger) foreslår utvalget en gradvis oppgradering med automatiske slokkeanlegg (sprinkelanlegg) over en 5-10 års periode. I følge utvalget er dette en mer samfunnsøkonomisk investering enn mobile vanntåkeanlegg.

Utvalget viser til nyttekostnadsanalyser av vanntåkeanlegg. Ut fra dagens priser har disse en høy investeringskostnad (kroner 70.000 per anlegg), samt at de årlige driftskostnadene vurderes å være tre ganger høyere enn for et vanlig sprinkelanlegg.

Arbeids- og velferdsdirektoratets vurderinger

Arbeids- og velferdsdirektoratet har forståelse for utvalgets bekymringer når det gjelder manglende brannsikkerhet for personer med funksjonsnedsettelse, eldre og andre utsatte grupper. Vi støtter også utvalget i behovet for en planmessig satsing på oppgradering av brannsikkerhet for hjemmeboende.

Vi mener imidlertid at utvalgets forslag om å rettighetsfeste mobile vanntåkeanlegg i Lov om folketrygd, kan få uheldige følger og en vridning av offentlige utgifter over mot midlertidige og dyre løsninger, fremfor en mer strategisk og fremtidsrettet finansieringsform. Det vil også være utsatte grupper som vil falle utenfor folketrygdens inngangskriterier ved en slik løsning.

Arbeids- og velferdsdirektoratet erfarer en tilsvarende vridning av tiltak når det gjelder tilrettelegging for enkeltbeboere i fellesarealer i flerbolighus. Et eksempel på dette er trappeheiser som kan finansieres gjennom folketrygden. I stedet for å stimulere til varige løsninger med etterinstallering av ordinær heis som alle beboerne kan bruke, så velges trappeheiser for enkeltbeboere som reduserer trappens areal for allmenn ferdsel for andre beboere. Reduksjon av trappebredden kan være alvorlig med tanke på brannsikkerhet. I flerbolighus der kommunene gir omsorgstjenester til flere beboere og der det bor mange eldre, søkes det ofte om trappeheiser i flere oppganger. Trappeheis i blokkbebyggelse kan ikke løse de store utfordringene man står overfor med en økende andel eldre og manglende tilgjengelige boliger. Tilgjengeligheten i boligmassen er lav i Norge og personer med funksjonsnedsettelse har få valgmuligheter på boligmarkedet. NOU 2011:11 Innovasjon i omsorg (Hagenutvalget) påpeker behovet for å styrke virkemidlene i boligpolitikken til ombygging og fornyelse av eksisterende boligmasse for å møte det framtidige behovet for universelt utformede boliger. Arbeids- og velferdsdirektoratet mener at man bør innrette virkemidlene slik at man oppnår varige løsninger i fellesarealer som alle beboerne kan bruke i stedet for midlertidige individuelle løsninger til enkeltbeboere. Individuelle løsninger tilpasset enkeltbeboere er ofte lite hensiktsmessige for andre beboere i oppgangen.

Hagenutvalget viser til at nær halvparten av landets 90 000 institusjonsplasser og boliger snart er modne for fornyelse og utskiftning. Kommunene vil dessuten få en sterk vekst i antall eldre i årene fremover. Det må påregnes at en stadig større andel av de som trenger pleie- og omsorgstjenester vil bo i ordinære boliger. Hagenutvalget påpeker behovet for at det bevilges stimulerings tiltak for å utvikle nye og alternative boligløsninger som har til hensikt å styrke muligheten for å kunne bli boende i eget hjem med funksjonssvekkelse. Hagenutvalget påpeker at boligløsning og velferdsteknologi må ses under ett. De foreslår derfor at det settes krav til nye og renoverte bygg som finansieres gjennom Husbankens investeringstilskudd skal være tilrettelagt for tilkobling av alarmer,

sensorer og smarthusteknologi. Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter Hagenutvalgets anbefalinger om å se velferdsteknologiske løsninger i sammenheng med boligløsninger tilpasset personer med funksjonssvekkelse. I tillegg anbefaler Arbeids- og velferdsdirektoratet at man også integrerer varselsystemer som kan varsle om branntilløp som en del av de velferdsteknologiske løsningene. I et forebyggende perspektiv mener vi også at det er viktig å utvikle og velge tryggere løsninger når det gjelder elektrisk utstyr og andre tiltak som kan begrense at det oppstår brann.

Det er etter Arbeids- og velferdsdirektoratets vurdering ikke hensiktsmessig å lage ulike finansieringsløp for boligsprinkling og mobile vanntåkeanlegg. En rettighetsfesting av vanntåkeanlegg i folketrygden vil kunne bidra til en manglende strategisk satsing på en mer samfunnsøkonomisk og hensiktsmessig løsning i form av sprinkelanlegg.

Etter vår vurdering bør en styrking av virkemidlene for utbedring av brannsikring i boliger ses i sammenheng med en opprustning av flere tilgjengelige boliger og en strategisk satsing på velferdsteknologi der trygghetstjenester kan integreres som en del av løsningene. Det blir i fremtiden viktig å etablere virkemidler og utvikle løsninger som understøtter et helhetlig tjenestebehov både hjemme hos bruker og i institusjon. Finansieringsordningene må understøtte en slik utvikling.

Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter utvalgets anbefaling om økt satsing på tverretattlig boligrådgivning basert på samarbeid mellom ulike kommunale instanser, Husbanken og hjelpemiddelsentralen. Vi støtter behovet for å se brannsikkerhet i sammenheng med andre utbedringstiltak og hjelpemiddelinstallasjoner.

Med vennlig hilsen

for
Joakim Lystad
Arbeids- og velferdsdirektør

Ingrid Nikolic
Direktør Fagstab tjenester

Kopi: Arbeidsdepartementet